

ارتباط رسانه‌های اجتماعی با یادگیری و رفتار دانش‌آموزان

مرتضی مقصودی

کارشناس آموزش زبان انگلیسی، دانشگاه فرهنگیان حضرت رسول اکرم، اهواز

Mortezamaghsoodi2019@gmail.com

چکیده

با پیشرفت فناوری و افزایش استفاده از رسانه‌های اجتماعی، مسئله ارتباط این رسانه‌ها با یادگیری و رفتار دانش‌آموزان به یکی از موضوعات مورد توجه در حوزه آموزش و پرورش تبدیل شده است. استفاده از رسانه‌های اجتماعی، به دانش‌آموزان امکان ایجاد ارتباطات بین فردی و به اشتراک گذاری اطلاعات و نظرات را می‌دهد که می‌تواند به توسعه مهارت‌های ارتباطی و بهبود درک مطالب درسی آن‌ها کمک کند. با این حال، باید به نکاتی همچون استفاده نامناسب از رسانه‌های اجتماعی که می‌تواند منجر به کاهش توجه و تمرکز در کلاس درس و بدرفتاری آنلاین شود، توجه کرد. پژوهش حاضر به بررسی ارتباط رسانه‌های اجتماعی با یادگیری و رفتار دانش‌آموزان می‌پردازد. برای این منظور، از مقالات و کتاب‌های متعدد داخلی و خارجی استفاده گردید. نتایج نشان داد استفاده از فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات، به دانش‌آموزان می‌تواند در بهبود درک مطالب درسی و توسعه مهارت‌های ارتباطی کمک کند. با این حال، استفاده نامناسب از این فناوری‌ها می‌تواند منجر به کاهش توجه و تمرکز در کلاس درس و رفتارهای بدرفتاری آنلاین شود. بنابراین، باید از این فناوری‌ها با مسئولیت و هوشمندی استفاده شود. **واژگان کلیدی:** استفاده نامناسب، رسانه‌های اجتماعی، رفتار دانش‌آموزان، مهارت‌های ارتباطی، تمرکز و توجه

۱- مقدمه

رسانه‌های اجتماعی در دهه اخیر به یکی از ابزارهای پرکاربرد در جامعه مدرن تبدیل شده‌اند و به طور گسترده‌ای توسط افراد، به ویژه دانش‌آموزان، مورد استفاده قرار می‌گیرند (اسپونسیل و گیتیمو، ۲۰۱۳). استفاده از این رسانه‌ها به دانش‌آموزان امکان ایجاد ارتباطات بین فردی و به اشتراک گذاری اطلاعات و نظرات را می‌دهد که می‌تواند به توسعه مهارت‌های ارتباطی و بهبود درک مطالب درسی آنها کمک کند. از طرفی، استفاده نامناسب از این رسانه‌ها می‌تواند منجر به کاهش توجه و تمرکز در کلاس درس و بدرفتاری آنلاین شود. تحقیقات متعددی در این زمینه انجام شده است. در یک مطالعه، مشخص شد که استفاده از رسانه‌های اجتماعی می‌تواند به بهبود درک مطالب درسی و توسعه مهارت‌های ارتباطی دانش‌آموزان کمک کند (کرشنر و کارپیند سکی، ۲۰۱۰). همچنین، در مطالعات دیگر نشان داده شد که استفاده از رسانه‌های اجتماعی می‌تواند به دانش‌آموزان فرصتی برای تبادل نظر با دیگران و ارتباط با افرادی که به یک موضوع خاص علاقه‌مند هستند، بدهد (هیو و چونگ، ۲۰۱۳). با این حال، برخی تحقیقات نشان داده‌اند که استفاده نامناسب از رسانه‌های اجتماعی می‌تواند منجر به کاهش تمرکز و توجه در کلاس درس، افزایش بدرفتاری آنلاین، اضطراب و افسردگی شود (روزن و همکاران، ۲۰۱۳).

با توجه به روند رو به رشد و شیوع گسترده رسانه‌های اجتماعی، تحلیل تأثیر آن‌ها بر رفتار و یادگیری دانش‌آموزان امری حیاتی و ضروری به نظر می‌رسد. در این راستا، در پژوهش حاضر تأثیر رسانه‌های اجتماعی بر یادگیری و رفتار دانش‌آموزان بررسی خواهد شد.

۲- پیشینه پژوهش

در سال‌های اخیر، تعداد زیادی از پژوهش‌ها در زمینه تأثیر رسانه‌های اجتماعی بر یادگیری و رفتار دانش‌آموزان انجام شده است. مطالعات داخلی: شهبازی و همکاران (۲۰۱۵) در پژوهشی، نقش رسانه‌های ارتباط جمعی در آموزش محیط زیستی از دیدگاه دبیران مقطع راهنمایی شهر ستان سرپل ذهاب را بررسی کردند. یافته‌های پژوهش نشان دادند که تأثیر رسانه‌ها در آگاهی و عملکرد دانش‌آموزان در حفاظت از محیط زیست بیش از ۷۰ درصد مؤثر و تأثیرگذار است. مرادی و همکاران (۲۰۱۵) پژوهشی با هدف بررسی اثربخشی آموزش مهارت‌های اجتماعی با روش چند رسانه‌ای بر رشد مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان دختر ناشنوا پایه دوم راهنمایی تهران انجام دادند. نتایج نشان داد که برنامه آموزش چند رسانه‌ای بر رشد مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان دختر ناشنوا، در گروه آزمایش به‌طور معناداری مؤثر بوده است. موسوی و همکاران (۲۰۱۷) در این مطالعه، تأثیر چند رسانه‌ای‌های آموزشی بر مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان مورد بررسی قرار دادند. نتایج نشان داد که استفاده از چند رسانه‌ای‌های آموزشی در آموزش مهارت‌های اجتماعی، موجب افزایش رشد این مهارت‌ها در دانش‌آموزان می‌شود. احمدی و همکاران (۲۰۱۷) در پژوهشی، رابطه بین رسانه‌های مدرن و تعاملی و تمایلات بزهکارانه دانش‌آموزان مقطع متوسطه شهر بستک را بررسی کردند. نتایج نشان می‌دهد که استفاده از تلویزیون‌های ماهواره‌ای، محتوای خشن و هیجانی تلویزیون‌های داخلی، بازی‌های رایانه‌ای خشونت‌آمیز و هیجانی با تمایلات دانش‌آموزان به بزهکاری همبستگی مستقیم، قوی و معناداری دارد. رضوی و همکاران (۲۰۱۹) پژوهشی با هدف مقایسه تأثیر آموزش بهداشت از طریق بحث گروهی در رسانه‌های اجتماعی و بحث در کلاس، بر آگاهی، نگرش و رفتار بهداشتی دانش‌آموزان نوجوان انجام دادند. نتایج نشان داد که بحث گروهی از طریق رسانه اجتماعی مؤثرتر از بحث کلاسی بوده است.

مطالعه خارجی: روزن (۲۰۱۱) در پژوهشی رشد مصرف رسانه‌های اجتماعی توسط دانش‌آموزان و تأثیر آن بر تحصیلات و عملکرد تحصیلی آنان بررسی شد. نتایج این پژوهش نشان داد که استفاده از رسانه‌های اجتماعی می‌تواند تأثیر مثبت و منفی بر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان داشته باشد. پل و همکاران (۲۰۱۲)، پژوهشی برای بررسی تأثیر شبکه‌های اجتماعی آنلاین بر عملکرد تحصیلی انجام دادند. مدل‌سازی معادلات ساختاری رابطه منفی بین استفاده از شبکه‌های اجتماعی آنلاین و عملکرد تحصیلی را نشان داد. زمان صرف شده در شبکه‌های اجتماعی آنلاین تحت تأثیر بازه توجه قرار گرفت، که ارتباط نزدیکی با ویژگی‌های رفتار دانش‌آموزان، مانند ادراک جامعه از دیدگاه جامعه از شبکه‌های اجتماعی و سهولت استفاده داشت. کایا و بیسن (۲۰۱۶) در مطالعه‌ای با تمرکز بر رابطه

بین اعتماد به نفس، مشارکت رسانه‌های اجتماعی و رفتارهای مرتبط با فیس‌بوک، تأثیرات فیس‌بوک را بر رفتارها و نگرش‌های دانش‌آموزان دبیرستانی بررسی می‌کند. یافته‌ها نشان داد که فیس‌بوک در درجه اول برای ارتباط، سرگرمی و اشتراک‌گذاری رسانه استفاده می‌شود. دانش‌آموزان از رفتار مناسب در پلتفرم مانند عدم استفاده از حساب کاربری دوست خود و محافظت از هویت اجتماعی خود آگاه بودند. مدرانو و روزالس (۲۰۱۸) در پژوهشی رابطه اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی، استفاده از دستگاه‌های همراه، افسردگی و خودکشی را بررسی کردند. نتایج نشان داد که اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی با افسردگی و خودکشی رابطه معناداری داشت. مسروم و همکاران (۲۰۲۱)، در پژوهشی ارتباط رفتار دانش‌آموزان و شبکه‌های اجتماعی مورد بررسی قرار گرفت. این مطالعه چارچوبی را برای تحقیقات بیشتر در این زمینه، با استفاده از مدل محرک - ارگانیزم - پاسخ برای طبقه‌بندی عواملی که بر رفتار دانش‌آموز تأثیر می‌گذارد، پیشنهاد می‌کند.

یکی از مشکلات اصلی در پژوهش‌های گذشته، نبود استاندارد مشخص برای تعریف و اندازه‌گیری استفاده از رسانه‌های اجتماعی است. همچنین، برخی از پژوهش‌ها فقط به یک رسانه‌ی اجتماعی خاص مانند فیس‌بوک محدود شده‌اند و نتایج آنها قابل تعمیم به دیگر رسانه‌های اجتماعی نیست. همچنین، در برخی پژوهش‌ها نوع و محتوای استفاده از رسانه‌های اجتماعی مشخص نشده است که می‌تواند به تفاوت‌های نتایج منجر شود. همچنین، برخی پژوهش‌ها به دلیل محدودیت‌های نمونه‌گیری، نمونه‌هایی از دانش‌آموزان با ویژگی‌های مشابه را در بر داشته‌اند که می‌تواند به عدم قابلیت تعمیم نتایج منجر شود.

۳- روش تحقیق

در پژوهش حاضر، از روش تحقیق توصیفی تحلیلی که جزء پژوهش‌های کیفی است، برای بررسی ارتباط رسانه‌های اجتماعی با یادگیری و رفتار دانش‌آموزان استفاده شد. اطلاعات با بهره‌گیری از روش مطالعه کتابخانه‌ای جمع‌آوری شده‌اند.

۴- بحث و نتایج

۴-۱- تأثیر رسانه‌های اجتماعی بر یادگیری و رفتار دانش‌آموزان

رسانه‌های اجتماعی مانند تلویزیون، رادیو، فیلم، بازی‌های ویدئویی و اینترنت می‌توانند تأثیر قابل توجهی بر روی یادگیری دانش‌آموزان داشته باشند. به عنوان مثال، استفاده از ویدئوهای آموزشی و محتوای آموزشی موجود در اینترنت می‌تواند به دانش‌آموزان در یادگیری مباحث مختلف کمک کند (جی، ۲۰۰۳۳). همچنین، محتوای آموزشی موجود در رسانه‌های اجتماعی می‌تواند به دانش‌آموزان کمک کند تا به مطالب جدید دسترسی پیدا کنند و مطالب را بهتر درک کنند (گرین‌هاوب و همکاران، ۲۰۰۹). با این حال، مصرف بیش از حد رسانه‌های اجتماعی می‌تواند عملکرد دانش‌آموزان را نیز تحت تأثیر قرار دهد.

همچنین، استفاده از رسانه‌های اجتماعی می‌تواند تأثیر بسیاری بر رفتار دانش‌آموزان داشته باشد. به عنوان مثال، دانش‌آموزان ممکن است به دنبال پذیرش فرهنگ و رسمی باشند که در رسانه‌های اجتماعی معرفی شده‌اند (بوید، ۲۰۱۴). علاوه بر این، استفاده بیش از حد از رسانه‌های اجتماعی می‌تواند به دانش‌آموزان کمک کند تا برای برقراری ارتباط با دیگران، از روش‌های نامناسبی استفاده کنند.

۲-۴- اثرات مثبت رسانه‌های اجتماعی بر یادگیری و رفتار دانش‌آموزان

۱. ایجاد ارتباط بین دانش‌آموزان و معلمان

استفاده از رسانه‌های اجتماعی می‌تواند به دانش‌آموزان کمک کند تا به راحتی با معلمان و دیگر دانش‌آموزان ارتباط برقرار کنند. از طریق پیام‌رسان‌ها، چت‌ها و ایمیل، دانش‌آموزان می‌توانند با معلمان خود در مورد مفاهیم درسی یا مسائل دیگر صحبت کنند. این ارتباطات می‌تواند به دانش‌آموزان کمک کند تا بهتر درک کنند و به راحتی از مسائل ناگفته‌های معلمانشان درک کنند (مانکا و رانییری، ۲۰۱۶).

۲. افزایش همکاری و تعامل بین دانش‌آموزان

رسانه‌های اجتماعی می‌توانند به دانش‌آموزان کمک کنند تا با دیگر دانش‌آموزان در کلاس خود همکاری و تعامل بیشتری داشته باشند. از طریق پیام‌رسان‌ها، چت‌ها و فضاهای مجازی، دانش‌آموزان می‌توانند با همدیگر در مورد مفاهیم درسی صحبت کرده و به یکدیگر کمک کنند. این موارد می‌توانند به دانش‌آموزان کمک کنند تا یادگیری خود را بهبود بخشند و از تجربیات همدیگر استفاده کنند (کرشنر، و کارپینسکی، ۲۰۱۰).

۳. ارتقای مهارت‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات

با استفاده از رسانه‌های اجتماعی، دانش‌آموزان می‌توانند مهارت‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات خود را ارتقا دهند. این مهارت‌ها شامل مهارت‌هایی مانند نوشتن ایمیل، استفاده از پیام‌رسان‌ها، تولید محتوا و ارتباط با دیگران در فضای مجازی است. این مهارت‌ها می‌توانند به دانش‌آموزان در زندگی شخصی و حرفه‌ای آن‌ها کمک کنند و آن‌ها را برای جهانی شدن آماده کنند (مانکا و رانییری، ۲۰۱۶).

۴. تسهیل در دسترسی به منابع آموزشی

استفاده از رسانه‌های اجتماعی می‌تواند به دانش‌آموزان کمک کند تا به منابع آموزشی بیشتری دسترسی پیدا کنند. از طریق وبلاگ‌ها، ویدئوها و پست‌های اشتراکی، دانش‌آموزان می‌توانند به محتوای آموزشی دسترسی داشته باشند و از آن بهره بگیرند. همچنین، با ایجاد گروه‌های مطالعه در رسانه‌های اجتماعی، دانش‌آموزان می‌توانند با دیگران با هم مطالعه کنند و از تجربیات همدیگر استفاده کنند (کرشنر، و کارپینسکی، ۲۰۱۰).

۵. پرورش مهارت‌های اجتماعی

استفاده از رسانه‌های اجتماعی می‌تواند به دانش‌آموزان کمک کند تا مهارت‌های اجتماعی خود را پرورش دهند. از طریق این رسانه‌ها، دانش‌آموزان می‌توانند با دیگران در ارتباط باشند، با نظرات و ایده‌های دیگران آشنا شوند و به اشتراک گذاشتن محتوا و نظرات شان را تجربه کنند. این موارد می‌توانند به دانش‌آموزان کمک کنند تا مهارت‌های ارتباطی، همکاری، تفکر انتقادی و تفکر خلاق خود را پرورش دهند. (مانکا و رانییری، ۲۰۱۶).

۳-۴- اثرات منفی رسانه‌های اجتماعی بر یادگیری و رفتار دانش‌آموزان

۱. افزایش تفکر سطحی: استفاده از رسانه‌های اجتماعی می‌تواند باعث افزایش تمرکز بر مسائل سطحی، مانند مشاهده تصاویر و ویدئوهای بی‌محتوا شود که می‌تواند منجر به کاهش توانایی تفکر انتقادی و حل مسئله در دانش‌آموزان شود (پانتیک و همکاران، ۲۰۱۲).
۲. کاهش توجه و تمرکز: استفاده بیش از حد از رسانه‌های اجتماعی ممکن است باعث کاهش توجه و تمرکز دانش‌آموزان در کلاس‌های درسی شود. این مشکل می‌تواند باعث کاهش یادگیری و درک درسی شود (کرشنر، و کارپینسکی، ۲۰۱۰).
۳. افزایش اضطراب: استفاده نامناسب از رسانه‌های اجتماعی می‌تواند باعث افزایش اضطراب و استرس در دانش‌آموزان شود. برخی از دانش‌آموزان ممکن است به علت اینکه در شبکه‌های اجتماعی مطالب خود را به اشتراک می‌گذارند، به فشار قرار بگیرند و باعث شود که احساس شرم و عدم اعتماد به نفس داشته باشند (کراس و همکاران، ۲۰۱۳).
۴. افزایش اعتیاد به رسانه‌های اجتماعی: استفاده بیش از حد و نامناسب از رسانه‌های اجتماعی می‌تواند باعث ایجاد اعتیاد در دانش‌آموزان شود، به طوری که آن‌ها نتوانند از آن‌ها دست بکشند. این مشکل می‌تواند باعث کاهش زمانی شود که دانش‌آموزان به تحصیلات خود اختصاص می‌دهند و در نتیجه، از یادگیری کمتری برخوردار باشند (شو آندریسن و پالسن، ۲۰۱۴).
۵. بی‌توجهی به کارهای درسی: یکی از اثرات منفی استفاده از رسانه‌های اجتماعی بر رفتار دانش‌آموزان، بی‌توجهی آن‌ها به کارهای درسی است. برخی دانش‌آموزان ممکن است به دلیل استفاده بیش از حد از رسانه‌های اجتماعی، به تمرکز نتوانند و از کارهای درسی خود بی‌توجه شوند (جونکو، ۲۰۱۲).
۶. کاهش توانایی تفکر انتقادی: یکی دیگر از اثرات منفی استفاده از رسانه‌های اجتماعی بر یادگیری و رفتار دانش‌آموزان، کاهش توانایی تفکر انتقادی آن‌ها است. استفاده از رسانه‌های اجتماعی می‌تواند باعث افزایش تمرکز بر مسائل سطحی شود و منجر به کاهش توانایی تفکر انتقادی و حل مسئله در دانش‌آموزان شود (واینبرگو مک گرو، ۲۰۱۷).

۴-۴- راهکارهای بهینه سازی استفاده از رسانه‌های اجتماعی برای دانش‌آموزان

۱. برای بهبود و بهینه سازی استفاده از رسانه‌های اجتماعی توسط دانش‌آموزان، می‌توان از راهکارهای متنوعی استفاده کرد. به عنوان مثال، دانش‌آموزان باید به ترغیب به استفاده از منابع معتبر و موثق برای پژوهش و تحقیق سوق داده شوند. همچنین، زمان استفاده از رسانه‌های اجتماعی باید مدیریت شود و دانش‌آموزان باید به کم کردن زمان صرف شبکه‌های اجتماعی ترغیب شوند. علاوه بر این، می‌توان برای دانش‌آموزان فضایی مفید و سازنده در شبکه‌های اجتماعی ایجاد کرد تا آن‌ها بتوانند با دیگران در مورد موضوعات آموزشی و تحصیلی بحث کنند.
۱. استفاده از منابع معتبر و موثق: دانش‌آموزان باید تشویق شوند تا برای پژوهش و تحقیق از منابع معتبر و موثق استفاده کنند. برای این منظور، مربیان و معلمان می‌توانند به دانش‌آموزان نشان دهند که چگونه می‌توان به منابع موثق دسترسی پیدا کرد و چگونه از آن‌ها استفاده کرد.
۲. تنظیم زمان استفاده: دانش‌آموزان باید آموزش داده شوند که باید زمان استفاده از رسانه‌های اجتماعی را مدیریت کنند و به میزان مناسبی استفاده کنند. به عنوان مثال، می‌توانند زمان مشخصی را برای استفاده از شبکه‌های اجتماعی در روز تعیین کنند و در سایر زمان‌ها به فعالیت‌های دیگر مانند تحصیل و ورزش اختصاص دهند.

۳. ایجاد فضایی مفید و سازنده: برای دانش‌آموزان می‌توان یک فضای مفید و سازنده در شبکه‌های اجتماعی ایجاد کرد. به عنوان مثال، می‌توان از گروه‌های مطالعاتی و پژوهشی در شبکه‌های اجتماعی استفاده کرد تا دانش‌آموزان بتوانند با دیگران به اشتراک گذاری اطلاعات و تجربیات خود را انجام دهند.

۴. آموزش به مهارت‌های کنترل اطلاعات: دانش‌آموزان باید آموزش داده شوند که چگونه به مهارت‌های کنترل اطلاعات دست پیدا کنند. این شامل این است که چگونه از دیدن اطلاعات نامناسب و ناخواسته در شبکه‌های اجتماعی جلوگیری کرد و چگونه از دیدن اطلاعات مفید و مورد نیاز خود بهره برد.

۵. تشویق به مطالعه و پژوهش: دانش‌آموزان باید تشویق شوند تا به مطالعه و پژوهش بپردازند. به عنوان مثال، معلمان می‌توانند به دانش‌آموزان نشان دهد که چگونه می‌توانند از رسانه‌های اجتماعی برای پژوهش و مطالعه استفاده کنند و چگونه می‌توانند به دنبال منابع موثق و مفید بگردند.

با پیدایش و استفاده گسترده از رسانه‌های اجتماعی، حضور دانش‌آموزان و دانشجویان در این شبکه‌ها با توجه به امکانات و امکاناتی که ارائه می‌دهند، به یکی از مهمترین موضوعات در محیط آموزشی تبدیل شده است. با این حال، تأثیر استفاده از رسانه‌های اجتماعی بر یادگیری و رفتار دانش‌آموزان همچنان موضوعی پرچالش است که در بسیاری از تحقیقات پژوهشی مورد بررسی قرار گرفته است. تحقیقات اخیر نشان داده‌اند که استفاده از رسانه‌های اجتماعی باعث کاهش عملکرد تحصیلی و تأخیر در یادگیری می‌شود (کرشنر و کارپینسکی، ۲۰۱۰؛ جونکو، ۲۰۱۲؛ پمپک و همکاران، ۲۰۰۹). برخی از عوامل مؤثر بر رابطه بین رسانه‌های اجتماعی و یادگیری/رفتار دانش‌آموزان عبارتند از زمان صرف شده در رسانه‌های اجتماعی، نوع رسانه‌های اجتماعی مورد استفاده، محتوای مورد علاقه دانش‌آموزان در شبکه‌های اجتماعی، میزان اعتماد به اطلاعات دریافت شده از رسانه‌های اجتماعی، تأثیر هم‌رده‌ها و دوستان در شبکه‌های اجتماعی بر رفتار دانش‌آموزان، سن و جنسیت دانش‌آموزان، میزان مهارت‌های دیجیتالی دانش‌آموزان، تأثیر استفاده از رسانه‌های اجتماعی در ایجاد و نگهداری ارتباط با همکلاسی‌ها و اساتید، و تأثیر استفاده از رسانه‌های اجتماعی در ایجاد انگیزه و تحول در رفتار دانش‌آموزان (الیسان و همکاران، ۲۰۱۱؛ وانگ و همکاران، ۲۰۱۱، براییر و زواتارو، ۲۰۱۱؛ مانکا و رانیری، ۲۰۱۶). تحقیقات نشان داده‌اند که استفاده صحیح از رسانه‌های اجتماعی می‌تواند به یادگیری و رشد شخصی دانش‌آموزان کمک کند (کرشنر و کارپینسکی، ۲۰۱۰؛ سلوین، ۲۰۰۹). با این حال، باید به اصول اخلاقی رعایت شده و حریم شخصی دانش‌آموزان و حقوق آنان محفوظ باشد (بوید، ۲۰۱۴). به همین دلیل، آموزش استفاده از رسانه‌های اجتماعی به عنوان یک ابزار ارتباطی و یادگیری در محیط آموزشی به عنوان یکی از مواردی که می‌تواند به بهبود یادگیری دانش‌آموزان کمک کند، پیشنهاد می‌شود (کرشنر و بروکر، ۲۰۱۷). در کل، برای بهره‌برداری بهینه از رسانه‌های اجتماعی در محیط آموزشی و بهبود یادگیری دانش‌آموزان، می‌توان از استراتژی‌هایی مانند تعیین یک زمان محدود برای استفاده از رسانه‌های اجتماعی، توسعه مهارت‌های دیجیتالی دانش‌آموزان، تشویق به ایجاد و نگهداری ارتباط با همکلاسی‌ها و اساتید، تأمین منابع آموزشی برای استفاده از رسانه‌های اجتماعی، و تشخیص و اصلاح محتوای آموزشی مورد استفاده در شبکه‌های اجتماعی استفاده کرد. همچنین، باید به اصول اخلاقی رعایت شده و حریم شخصی دانش‌آموزان و حقوق آنان محفوظ باشد (بوید، ۲۰۱۴).

۵- نتیجه گیری

رسانه‌های اجتماعی، ابزاری مؤثر برای افزایش دسترسی به اطلاعات و ارتباط با دیگران هستند. با این حال، این رسانه‌ها ممکن است تأثیرات منفی بر روی یادگیری دانش‌آموزان داشته باشند. به عنوان مثال، تماشای تلویزیون و فیلم‌ها به مقدار زیادی از زمان دانش‌آموزان را به خود اختصاص می‌دهد و ممکن است به کاهش توجه و تمرکز در کلاس درس منجر شود. همچنین، بازی‌های ویدئویی می‌توانند به طور مستقیم تأثیر منفی بر روی عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان داشته باشند، به دلیل اینکه زمان بسیاری از وقت آنها را به خود اختصاص می‌دهند و ممکن است به عدم تمرکز و توجه در کلاس درس منجر شوند. در مقابل، استفاده مسئولانه و هوشمندانه از رسانه‌های اجتماعی می‌تواند به عنوان یک ابزار مؤثر برای یادگیری و توسعه مهارت‌های ارتباطی عمومی و اجتماعی دانش‌آموزان استفاده شود. به عنوان مثال، استفاده از اینترنرت به عنوان منبع اطلاعاتی می‌تواند به دانش‌آموزان کمک کند تا مطالب درسی را بهتر درک کنند. همچنین، استفاده از رسانه‌های اجتماعی به عنوان یک ابزار برای ایجاد ارتباط با دیگران و به اشتراک گذاری اطلاعات و نظرات می‌تواند به توسعه مهارت‌های ارتباطی دانش‌آموزان کمک کند. در هر صورت، با توجه به اینکه رسانه‌های اجتماعی می‌توانند به کاهش توجه و تمرکز در کلاس درس و منجر به رفتارهای بد رفتاری آنلاین نیز شوند، استفاده مسئولانه و هوشمندانه از آنها بسیار حائز اهمیت است.

منابع و مراجع

۱. احمدی، حبیب، عباسی شوازی، یادگاری، رامین، کرمی، و فرشاد. (۲۰۱۷). مطالعه رابطه بین استفاده از رسانه‌های مدرن و تمایل به بزهکاری در بین نوجوانان دانش‌آموز (مطالعه دانش‌آموزان مقطع متوسطه شهر بستک). *پژوهش‌های راهبردی مسائل اجتماعی ایران*, ۴(۴), ۵۳-۷۰.
۲. رضوی، سیدعباس، کلبعلی، و رحیمی دوست. (۲۰۱۹). مقایسه اثر بحث گروهی از طریق رسانه اجتماعی و بحث گروهی در کلاس درس بر آگاهی، نگرش و رفتار بهداشتی دانش‌آموزان دختر نوجوان. *پژوهش در برنامه ریزی درسی*, ۱۶(۶۰), ۱۴۵-۱۵۸.
۳. شهبازی، شبیری، و زندی. (۲۰۱۵). مطالعه نقش رسانه‌های ارتباط جمعی در آموزش مسایل محیط زیستی از دیدگاه معلمان مدارس راهنمایی شهرستان سرپل ذهاب. *فصلنامه علوم و تکنولوژی محیط زیست*, ۱۷(۲), ۹۵-۱۰۴.
۴. مرادی، و شریفی درآمدی. (۲۰۱۵). اثربخشی آموزش مهارت‌های اجتماعی با روش چند رسانه‌ای بر رشد مهارت‌های (عملکرد) اجتماعی دانش‌آموزان دختر ناشنوای پایه دوم راهنمایی. *پژوهش‌های علوم شناختی و رفتاری*, ۴(۲), ۱۳۱-۱۴۴.
۵. موسوی، الماسی، فرج، الماسی، و حدیث. (۲۰۱۷). اثربخشی چند رسانه‌ای های آموزشی بر میزان رشد مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان. *پویا در آموزش علوم انسانی*, ۲(۵), ۱-۱۷.
6. Boyd, D. (2014). *It's complicated: The social lives of networked teens*. Yale University Press.
7. Boyd, D. (2014). *It's complicated: The social lives of networked teens*. Yale University Press
8. Bryer, T. A., & Zavattaro, S. M. (2011). Social media and public administration: Theoretical dimensions and introduction to the symposium. *Administrative theory & praxis*, 33(3), 325-340.
9. Ellison, N. B., Steinfield, C., & Lampe, C. (2011). Connection strategies: Social capital implications of Facebook-enabled communication practices. *New media & society*, 13(6), 873-892.
10. Gee, J. P. (2003). What video games have to teach us about learning and literacy. *Computers in entertainment (CIE)*, 1(1), 20-20.
11. Greenhow, C., Robelia, B., & Hughes, J. E. (2009). Learning, teaching, and scholarship in a digital age: Web 2.0 and classroom research: What path should we take now?. *Educational researcher*, 38(4), 246-259
12. Hew, K. F., & Cheung, W. S. (2013). Use of Web 2.0 technologies in K-12 and higher education: The search for evidence-based practice. *Educational research review*, 9, 47-64.
13. Jasso-Medrano, J. L., & López-Rosales, F. (2018). Measuring the relationship between social media use and addictive behavior and depression and suicide ideation among university students. *Computers in Human Behavior*, 87, 183-191.

14. Junco, R. (2012). The relationship between frequency of Facebook use, participation in Facebook activities, and student engagement. *Computers & education*, 58(1), 162-171.
15. Junco, R. (2012). The relationship between frequency of Facebook use, participation in Facebook activities, and student engagement. *Computers & education*, 58(1), 162-171.
16. Kaya, T., & Bicen, H. (2016). The effects of social media on students' behaviors; Facebook as a case study. *Computers in Human Behavior*, 59, 374-379.
17. Kirschner, P. A., & De Bruyckere, P. (2017). The myths of the digital native and the multitasker. *Teaching and Teacher education*, 67, 135-142.
18. Kirschner, P. A., & Karpinski, A. C. (2010). Facebook® and academic performance. *Computers in human behavior*, 26(6), 1237-1245.
19. Kirschner, P. A., & Karpinski, A. C. (2010). Facebook® and academic performance. *Computers in human behavior*, 26(6), 1237-1245.
20. Kirschner, P. A., & Karpinski, A. C. (2010). Facebook® and academic performance. *Computers in human behavior*, 26(6), 1237-1245.
21. Kirschner, P. A., & Karpinski, A. C. (2010). Facebook® and academic performance. *Computers in human behavior*, 26(6), 1237-1245.
22. Kross, E., Verduyn, P., Demiralp, E., Park, J., Lee, D. S., Lin, N., ... & Ybarra, O. (2013). Facebook use predicts declines in subjective well-being in young adults. *PloS one*, 8(8), e69841.
23. Manca, S., & Ranieri, M. (2016). Is Facebook still a suitable technology-enhanced learning environment? An updated critical review of the literature from 2012 to 2015. *Journal of computer assisted learning*, 32(6), 503-528.
24. Masrom, M. B., Busalim, A. H., Abuhassna, H., & Mahmood, N. H. N. (2021). Understanding students' behavior in online social networks: a systematic literature review. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, 18, 1-27
25. Pantic, I., Damjanovic, A., Todorovic, J., Topalovic, D., Bojovic-Jovic, D., Ristic, S., & Pantic, S. (2012). Association between online social networking and depression in high school students: behavioral physiology viewpoint. *Psychiatria Danubina*, 24(1.), 90-93.
26. Paul, J. A., Baker, H. M., & Cochran, J. D. (2012). Effect of online social networking on student academic performance. *Computers in human behavior*, 28(6), 2117-2127.
27. Pekrun, R., Elliot, A. J., & Maier, M. A. (2009). Achievement goals and achievement emotions: Testing a model of their joint relations with academic performance. *Journal of educational Psychology*, 101(1), 115.
28. Pempek, T. A., Yermolayeva, Y. A., & Calvert, S. L. (2009). College students' social networking experiences on Facebook. *Journal of applied developmental psychology*, 30(3), 227-238.
29. Rosen, L. D. (2011). Social networking's good and bad impacts on kids. *American Psychological Association*.
30. Rosen, L. D., Carrier, L. M., & Cheever, N. A. (2013). Facebook and texting made me do it: Media-induced task-switching while studying. *Computers in Human Behavior*, 29(3), 948-958.
31. Schou Andreassen, C., & Pallesen, S. (2014). Social network site addiction-an overview. *Current pharmaceutical design*, 20(25), 4053-4061.
32. Selwyn, N. (2009). Faceworking: exploring students' education-related use of Facebook. *Learning, media and technology*, 34(2), 157-174.
33. Wang, Q., Chen, W., & Liang, Y. (2011). he Effects of Social Media on College Students.
34. Wineburg, S., & McGrew, S. (2017). Lateral reading: Reading less and learning more when evaluating digital information.